

Sygn. akt I ACa 892/12

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 29 listopada 2012 r.

Sąd Apelacyjny w Łodzi I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący:	<i>SSA Dorota Ochalska - Gola</i>
Sędziowie:	<i>SSA Hanna Rojewska</i> <i>SSA Lilla Mateuszczyk (spr.)</i>
Protokolant:	st. sekr. sądowy Jacek Raciborski

po rozpoznaniu w dniu 29 listopada 2012 r. w Łodzi

na rozprawie

sprawy z powództwa ***D. P.***

przeciwko ***Skarbowi Państwa - Zakładowi Karnemu Nr (...) w Ł.*** reprezentowanemu przez ***Prokuratorię Generalną Skarbu Państwa***

o zadośćuczynienie

na skutek apelacji strony pozwanej

od wyroku Sądu Okręgowego w Łodzi

z dnia 29 maja 2012 r. sygn. akt I C 1522/10

I. zmienia zaskarżony wyrok w pkt. 3 sentencji w ten sposób, że nadaje mu brzmienie:

„ 3. zasądza od powoda D. P. na rzecz Skarbu Państwa - Prokuratorii Generalnej Skarbu Państwa kwotę 1000 (jeden tysiąc) złotych tytułem częściowego zwrotu kosztów zastępstwa procesowego”;

II. oddala apelację w pozostałej części;

III. przyznaje i nakazuje wypłacić z funduszu Skarbu Państwa - Sądu Okręgowego w Łodzi na rzecz radcy prawnego D. B. prowadzącego Kancelarię Radcy Prawnego w Ł. kwotę 147,60 (sto czterdzieści siedem i 60/100) tytułem wynagrodzenia za nieopłaconą pomoc prawną świadczoną z urzędu na rzecz powoda w postępowaniu apelacyjnym.

Sygn. akt I ACa 892/12

UZASADNIENIE

Zaskarżonym wyrokiem z dnia 29 maja 2012r. w sprawie z powództwa D. P. przeciwko Skarbowi Państwa - Zakładowi Karnemu nr(...) w Ł., Sąd Okręgowy w Łodzi zasądził od pozwanego Skarbu Państwa - Zakładu Karnego nr (...)w Ł. na rzecz powoda D. P. kwotę 3.000 złotych wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 29 maja 2012r. do dnia zapłaty i oddalił powództwo w pozostałej części oraz nie obciążył powoda kosztami procesu oraz orzekł w przedmiocie wynagrodzenia pełnomocnika powoda z tytułu nieopłaconej, udzielonej z urzędu pomocy prawnej i nadał wyrokowi w punkcie 1 rygor natychmiastowej wykonalności.

(wyrok k. 269)

Powyższy wyrok zapadł na podstawie poczynionych przez Sąd Okręgowy ustaleń faktycznych, które Sąd Apelacyjny co do zasady podzielił i przyjął za własne, a których wynika, że powód D. P. do pozwanego Zakładu Karnego nr(...)w Ł. został przetransportowany jako skazany z Aresztu Śledczego w P. w dniu 9 czerwca 2009r., gdzie przebywał aż do czerwca, lipca 2011r., odbywając karę pozbawienia wolności w zakładzie półotwartym dla recydywistów penitencjarnych w systemie zwykłym, zaś po tym okresie został przetransportowany do innego zakładu karnego.

Osadzenie powoda w zakładzie półotwartym dla recydywistów penitencjarnych w systemie zwykłym oznacza, że zgodnie z obowiązującym porządkiem wewnętrznym, w porze dziennej cele mieszkalne skazanych pozostawały otwarte a osadzeni mogli poruszać się swobodnie w ramach oddziału.

Powód D. P. był kilkakrotnie nagrodzony za udział w zajęciach kulturalno - oświatowych oraz za wykonywanie dodatkowych prac porządkowych na oddziale mieszkalnym. Powód nie był karany dyscyplinarnie.

Powód D. P. złożył jedną skargę adresowaną do Ministerstwa Sprawiedliwości, dotyczącą niewłaściwej - jego zdaniem - opieki medycznej, nie zapewnienia odpowiedniego wyżywienia, braku kontaktu z najbliższymi osobami. W czasie trwania niniejszego procesu, skarga powoda pozostawała na etapie rozpatrywania przez jednostkę nadrzędną.

Ostatecznie z dniem 30 marca 2012r. powód został definitywnie zwolniony z zakładu karnego po odbyciu całej kary.

Powód był zakwaterowany podczas osadzenia w pozwanym Zakładzie Karnym nr(...) w Ł. w następujących celach:

- od dnia 9 czerwca 2009r. do dnia 8 września 2009r. w celi nr 3 pawilon B oddział 1;
- od dnia 8 września 2009r. do dnia 19 listopada 2009r. w celi nr 20 pawilon B oddział 1;
- od dnia 19 listopada 2009r. do dnia 11 lutego 2010r. w celi nr 8 pawilon A oddział 1 terapeutyczny;
- od dnia 11 lutego 2010r. do dnia 3 marca 2010r. w celi nr 26 pawilon B oddział 1;
- od dnia 3 marca 2010r. do dnia 6 maja 2010r. w celi nr 2 pawilon B oddział 1;
- od dnia 6 maja 2010r. - w celi nr 4 pawilon B oddział 1;

Stan zaludnienia wyżej wskazanych cel w czasie osadzenia powoda w pozwanym Zakładzie Karnym nr (...)w Ł. był następujący: cela nr 3 w pawilonie B, na oddziale 1 - ma powierzchnię 13,97 m². Jest przeznaczona na 4 osoby, a w okresie od dnia 9 czerwca 2009r. – 6 sierpnia 2009r. było w niej faktycznie zakwaterowanych 5 osób (a więc na 1 osadzonego przypadło 2,79 m²), w okresie od 6 sierpnia 2009r. do 18 sierpnia 2009r. było w niej faktycznie zakwaterowanych 6 osób (a więc na 1 osadzonego przypadło 2,32 m²), zaś w okresie od 18 sierpnia 2009r. do 25 sierpnia 2009r. było w

niej faktycznie zakwaterowanych ponownie 5 osób (2,79 m² na osadzonego). W okresie od 25 sierpnia 2009r. - do 8 września 2009r. we wskazanej celi było faktycznie zakwaterowanych 6 osób (tj. 2,32 m² na osadzonego). Natomiast cela nr 20 w pawilonie B, na oddziale 1 ma powierzchnię 10,53 m². Jest przeznaczona na 3 osoby, a w okresie od 8 września 2009r. - 19 listopada 2009r. było w niej faktycznie zakwaterowanych od 2 do 3 osób (tj. 3,51 m² - 5,26m² na osadzonego). Cela nr 8 w pawilonie A w oddziale 1 ma powierzchnię 20,25 m². Jest przeznaczona na 6 osób, a w okresie od 19 listopada 2009r. - 11 lutego 2010r. było w niej faktycznie zakwaterowanych 6 osób (3,37 m² na osadzonego). Z kolei cela nr 26 pawilonie B, na oddziale 1 ma powierzchnię 15,26 m², jest przeznaczona na 5 osób, a w okresie od 11 lutego 2010r. do 3 marca 2010r. było w niej faktycznie zakwaterowanych 4 - 5 osób (tj. 3,05 m² - 3,81m² na 1 osadzonego). Cela nr 2 w pawilonie B, na oddziale 1 ma powierzchnię 14,77 m², jest przeznaczona na 4 osoby, a w okresie od 3 marca 2010r. do 6 maja 2010r. było w niej faktycznie zakwaterowane 4 osoby (tj. 3,69 m² na osadzonego). Cela nr 4 w pawilonie B, na oddziale 1 ma powierzchnię 15,13 m², jest przeznaczona na 5 osób, a w okresie od 6 maja 2010r. było w niej faktycznie zakwaterowanych od 4 do 5 osób (tj. 3,02 m² - 3,78 m² na osadzonego).

Pozwany Zakład Karny nr(...) w Ł. informował Sąd Penitencjarny w Ł. o umieszczeniu osadzonych w okresie od 15 czerwca 2009r. do 14 grudnia 2009r. w warunkach, w których powierzchnia celi na jedną osobę wynosi mniej niż 3 m².

W okresie od 19 listopada 2009r. do 11 lutego 2010r. powód przebywał w oddziale terapeutycznym (w związku z terapią dla osób uzależnionych od alkoholu) - nieprzeludnionym.

Poczynając od dnia 1 grudnia 2009r. osadzeni w pozwanym Zakładzie Karnym nr (...) w Ł., w tym powód, byli już rozmieszczani zgodnie z obowiązującą normą powierzchniową.

Cele mieszkalne, w których powód był zakwaterowany podczas pobytu w pozwanym Zakładzie Karnym nr(...) w Ł. były wyposażone w wygradzony kącik WC, wykonany pełną ścianką murowaną z cegły z drzwiami i umywalkę z bieżącą wodą. Dostęp do ciepłej wody miał miejsce w trakcie realizacji kąpieli regulaminowej (dla skazanych mężczyzn raz w tygodniu zgodnie z kodeksem karnym wykonawczym). Nadto administracja pozwanego Zakładu Karnego dodatkowo w umywalkach udostępniała dwa razy w ciągu dnia po około 45 minut ciepłą wodę rano i wieczorem.

Nadto, cele mieszkalne, w których powód był zakwaterowany podczas pobytu w pozwanym Zakładzie Karnym nr (...) w Ł. były wyposażone w sprzęt kwaterunkowy adekwatnie do ilości osadzonych w celi, który był systematycznie poddawany przeglądom i w razie potrzeby na bieżąco naprawiany oraz konserwowany. Nie było zgłoszeń w sprawie braku sprzętu kwaterunkowego. Cele mieszkalne były wyposażone w okna drewniane zapewniające stały dostęp do światła dziennego i spełniały warunek techniczny stosunku 1/8 do powierzchni podłogi. W celach było sztuczne oświetlenie zapewnione przez zainstalowane oprawy jarzeniowe, co w razie potrzeby było konserwowane i naprawiane przez służby konserwacyjne.

Wszystkie cele mieszkalne były wyposażone w instalację wentylacyjną (grawitacyjną). Raz w roku dokonywane były przeglądy i konserwacje tej instalacji przez osoby do tego uprawnione i wszelkie stwierdzone wówczas nieprawidłowości były na bieżąco usuwane przez służby konserwacyjne lub wyspecjalizowane firmy.

Pozwany Zakład Karnym nr (...) w Ł. posiada sprawną kotłownię gazowo - olejową wyposażoną w automatykę pogodową sterującą parametrami pracy sieci i węzłów cieplnych w każdym z budynków, gdzie nad zapewnieniem właściwych temperatur w pomieszczeniach czuwają automatyczne regulatory, które dostosowują temperaturę czynnika grzewczego do panujących warunków atmosferycznych. Pracę tych urządzeń kontrolują służby

konserwacyjne i wyspecjalizowane firmy. Od czasu zmodernizowania systemu grzewczego, tj. od 2007r. żaden z osadzonych w pozwanej jednostce nie zgłaszał problemów związanych z funkcjonowaniem tej instalacji centralnego ogrzewania, w tym nie był zgłoszony problem niedogrzewania cel mieszkalnych.

(...) środków chemicznych wydawanych do utrzymania higieny pomieszczeń odbywała się przez wydanie ich do oddziału mieszkalnego we wskazanych skrupulatnie przez Sąd I instancji ilościach wystarczających do utrzymania czystości pomieszczeń.

Narzędzia w postaci szczotek, wiader, misek oraz środki higieny osobistej były wydawane zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Sprawiedliwości z dnia 17 października 2003r. w sprawie warunków bytowych osób osadzonych w zakładach karnych i aresztach śledczych.

Wartość dzienna normy wyżywienia (kaloryczność) sporządzanych jadłospisów była zgodna z Rozporządzeniem Ministra Sprawiedliwości z dnia z dnia 2 września 2003r.

w sprawie określenia wartości dziennej normy wyżywienia oraz rodzaju diet wydawanych osobom osadzonym w zakładach karnych i aresztach śledczych (tj. nie mniejsza niż 2.800 kcal dla osadzonych poniżej 18 roku życia oraz nie mniejsza niż 2.600 kcal dla pozostałych osadzonych), jak również była zgodna z zasadami wydawania posiłków określonymi

w Zarządzeniu nr 8/2004 Dyrektora Generalnego Służby Więziennej z dnia 23 sierpnia 2004r. w sprawie gospodarki żywnościowej w jednostkach organizacyjnych Służby Więziennej oraz w Zarządzeniu nr 8/2003 Dyrektora Generalnego Służby Więziennej z dnia 9 października 2003r. w sprawie realizacji uprawnień osób osadzonych w zakładach karnych i aresztach śledczych do wyżywienia.

Powód D. P. otrzymywał w pozwanym Zakładzie Karnym nr

(...) w Ł. wyżywienie zgodne z przysługującą mu normą P, spełniające wymogi zawarte we wskazanych zarządzeniach i rozporządzeniach.

Zgodnie z dokumentacją medyczną powoda, w czasie osadzenia go w pozwanym Zakładzie Karnym nr(...) w Ł., był on przyjęty 33 razy przez lekarza ambulatorium Zakładu Karnego nr(...)w Ł.. Leki otrzymywał zgodnie z zaleceniami lekarskimi. U powoda wykonano 12 badań laboratoryjnych (morfologia, hematologia, biochemia, mocz, LDH, beta-2-mikroglobulina). Nadto powód był wielokrotnie – jak szczegółowo ustalił Sąd Okręgowy

- konsultowany przez lekarzy specjalistów, w tym hepatologa, pulmonologa, onkologa, chirurga i okulistę. Powód był leczony farmakologicznie według zaleceń lekarzy specjalistów

i zalecenia powyższych konsultacji zrealizowano, tj. przeprowadzono 3 badania komputerowe CT klatki piersiowej, głowy i szyi oraz jamy brzusznej. Niezależnie od tego powód był badany przez lekarzy ambulatorium zawsze wtedy, kiedy zgłosił taką potrzebę.

Z dokumentacji osadzonego wynika, że przed izolacją w jednostce penitencjarnej powód zaniebdywał badania.

Z wyjaśnienia lekarza co do zarzutu opieszałości w sporządzeniu dokumentacji do orzeczenia lekarskiego w sprawie stopnia niepełnosprawności powoda wynika, że z uwagi na nieścisłości dostarczonej dokumentacji lekarz odroczył wystawienie zaświadczenia dla potrzeb MOPS do czasu zakończenia diagnostyki powoda, o czym powód został poinformowany.

W 2004r. u powoda rozpoznano ziarnicę złośliwą w IV stopniu klinicznego zaawansowania (stwierdzono zajęcie szpiku przez proces chorobowy). Zastosowano chemioterapię według schematu ABVD w okresie od sierpnia 2004r. do czerwca 2005r.

w Klinice (...) w Ł..

Zgodnie z zaświadczeniem o stanie zdrowia wydanym przez (...) Ośrodek (...) w Ł. ul. (...) z dnia 26 listopada 2007r. u powoda nastąpił nawrót choroby, po chemioterapii w latach 2004 - 2005; planowana chemioterapia. Zaświadczenie wydano w oparciu o kartę informacyjną ze Szpitala oraz historię choroby nr (...).

Zgodnie z orzeczeniem o stopniu niepełnosprawności z listopada 2007r. u powoda stwierdzono znaczny stopień niepełnosprawności, a orzeczenie wydano w dniu 30 listopada 2009r.

Powód z podejrzeniem nawrotu ziarnicy, został skierowany do Ośrodka (...) w Ł. celem dalszej diagnostyki i ewentualnego leczenia przyczynowego, jednak do ośrodka się nie zgłosił. Zalecono badania CT na 31 października 2008r., którego jednak powód nie wykonał, nie został poddany leczeniu przyczynowemu.

Zgodnie z kartą konsultacyjną ze Szpitala w P. z dnia 24 stycznia 2009r. - konsultacją onkologiczną powód jest leczony w Przychodni (...) sierpnia 2004r. i nadal wymaga opieki (konsultacja w oparciu o wyniki badań z sierpnia 2007r).

W 2008r. uraz kończyny dolnej lewej - złamanie kości piętowej, zaopatrzone opatrunkiem gipsowym.

Zgodnie z konsultacją pulmonologiczną z dnia 22 kwietnia 2009r. chory odmawiał zgody na spirometrię i leczenie POCHP (przewlekłej obturacyjnej choroby płuc).

W dniu 8 czerwca 2009r. powód przybył z transportem do Zakładu Karnego nr (...) w Ł..

W dniu 16 czerwca 2009r. powód był badany przez lekarza A. K., która zleciła badania laboratoryjne i konsultację w Poradni Hematologicznej Szpitala im. (...) w Ł..

Zgodnie z konsultacją z dnia 29 czerwca 2009r. obecnie bez podejrzanych węzłów, brak podstaw do rozpoznania wznowy ziarnicy (OB. 5 po 1 godz., temperatura ciała w normie). Zalecono kontrolne badanie CT klatki piersiowej, jamy brzusznej oraz węzłów szyi oraz konsultację w ośrodku, w którym chory był leczony.

Zgodnie z konsultacją pulmonologiczną z lipca 2009r. powodowi zalecono niepalenie papierosów.

Zgodnie z badaniem CT jamy brzusznej z dnia 7 sierpnia 2009r. wątroba powiększona z jedną torbielą, poza tym bez zmian ogniskowych; śledziona nie powiększona; w okolicy biegunów dwie dodatkowe śledziony - 9 i 10 mm; dwa węzły w okolicy żyły wrotnej 12 i 11 mm.

Zgodnie z badaniem CT klatki piersiowej - pola płucne z rozszanymi pęcherzykami rozejmowymi; w śródpiersiu 1 węzeł 17 mm z rozpadem.

Zgodnie z badaniem CT węzłów szyi - po stronie lewej 1 węzeł 6 mm oraz w okolicy podżuchwowej po stronie prawej dwa drobne węzły - 5 i 3 mm.

Zgodnie z konsultacją pulmonologiczną z dnia 27 sierpnia 2009r. POCHP z przewagą rozedmy; bez cech wznowy ziarnicy. Zalecono: Oxodil 2x1 caps. Atrovent, Berodual.

Zgodnie z konsultacją w regionalnym Ośrodku Onkologicznym w Poradni Chemioterapii według dr P. O. u powoda nie stwierdzono cech nawrotu nowotworu. Zalecono kontrolne badanie CT szyi, klatki piersiowej, jamy brzusznej, badanie LDH oraz B2microglobuliny, po upływie 6 miesięcy.

Kolejne badania zgodnie z zaleceniem Ośrodka Onkologicznego, szczegółowo opisane przez Sąd Okręgowy również nie wykazały podstaw do stwierdzenia cech nawrotu nowotworu. W konsultacji onkologicznej zdiagnozowano brak cech nawrotu, pacjent nie wymaga leczenia onkologicznego, badania kontrolne co 12 miesięcy, remisja choroby powyżej 5 lat. Zalecono przyjmowanie leków zaordynowanych przez pulmonologa ze względu na współistnienia PCHOP.

Szczegółowa analiza dokumentacji lekarskiej dołączonej do sprawy nie daje podstaw do stwierdzenia uchybień w procesie postępowania lekarskiego u powoda w zakresie diagnostyki i leczenia rozpoznanej u niego ziarnicy złośliwej.

Wprawdzie w 2008r., na podstawie wykonanych badań CT, zaistniało podejrzenie nawrotu choroby, ale w dalszej obserwacji podejrzenie to nie potwierdziło się. Do chwili obecnej powód jest wolny od aktywnej choroby nowotworowej. Podczas całego pobytu

w Zakładzie Karnym nr(...) w Ł., tj. od 9 czerwca 2009r, powód nie miał aktywnej choroby nowotworowej, w związku z czym nie wymagał z tego względu leczenia, a jedynie badań kontrolnych. Stan zdrowia powoda z przyczyny ziarnicy w tym czasie nie uległ pogorszeniu.

Leki jakie otrzymywał podczas pobytu w Zakładzie Karnym były w dużej mierze zlecane przez konsultanta pulmonologa, ze względu na współistniejącą obturacyjną przewlekłą chorobę płuc.

W momencie skierowania powoda do Zakładu Karnego nr(...) w Ł., lekarze wdrożyli należyte postępowanie, wykonano konieczne badania pomocnicze oraz skierowano go bez zbędnej zwłoki na konsultację specjalistyczną. Zalecenia konsultanta realizowano

z należytą starannością. Ze względu na stwierdzenie w trakcie badania CT drobnych węzłów w śródpiersiu, w jamie brzusznej oraz szyi, konsultant zalecił wykonywanie badań kontrolnych CT tych okolic co 6 miesięcy (pomimo braku klinicznych wskazań). Zalecenia te były realizowane. Ostatnie badania CT miały miejsce w kwietniu 2011r. i nie stwierdzono nawrotu ziarnicy. Powód nadal nie wymaga leczenia przeciwnowotworowego. Ze względu na utrzymującą się remisję powyżej 5 lat u powoda nie ma wskazań do wykonywania CT częściej niż co 12 miesięcy.

Powód nie ma żadnego źródła utrzymania, nie posiada żadnego majątku i ma na utrzymaniu córkę w wieku 24 lat, która kończy studia dzienne, nie pracuje. Powód utrzymywał się z zasiłku z MOPS-u i z zasiłku pielęgnacyjnego, bo miał I grupę niezdolności do pracy. Powód ma zobowiązania alimentacyjne w wysokości 200 zł miesięcznie. Do dnia 30 listopada 2009r. powód miał orzeczoną niepełnosprawność I grupy, tj. niezdolność do samodzielnej egzystencji i we wrześniu 2009r. powód bezskutecznie starał się o przedłużenie dotychczasowego orzeczenia. W dniu 10 maja 2010r. powód złożył wniosek o wydanie orzeczenia. Orzeczono, że powód ma umiarkowany stopień niepełnosprawności i powód odwołał się od tegoż orzeczenia, ale zostało ono utrzymane w mocy.

W świetle powyższych ustaleń Sąd Okręgowy jedynie w niewielkiej części uwzględnił zgłoszone powództwo (3.000 zł z żądanych 100.000 złotych), oddalając je w pozostałej części jako bezzasadne.

Sąd Okręgowy uznał bowiem, że istotnie w okresie od dnia 9 czerwca 2009r. do dnia 8 września 2009r. powód odbywał karę pozbawienia wolności w celi nr 3 w warunkach przeludnienia, tj. w sytuacji gdy norma powierzchniowa na jednego osadzonego była niża od minimalnych 3 m² na osobę. W konsekwencji zachowanie Skarbu Państwa w tym zakresie nosiło znamiona bezprawności, szczególnie że w stosunku do powoda nie wydano nawet decyzji w trybie ówczesnie obowiązującego art. 248 kkw, choć wskazana jednostka penitencjarna informowała Sąd penitencjarny o występującym przeludnieniu.

Mając zatem na uwadze relatywnie krótki okres czasu, w którym powód był osadzony w warunkach przeludnienia oraz półotwarty charakter zakładu, w którym powód przebywał, co jednak pozwalało znacznie łagodzić niedogodności wywołane przeludnieniem, a także bezzasadność pozostałych podnoszonych pod adresem funkcjonariuszy pozwanego Skarbu Państwa – Zakładu Karnego nr (...) w Ł. zarzutów, na podstawie art. 417 § 1 kc w zw. z art. 448 kc, Sąd Okręgowy zasądził na rzecz powoda tytułem zadośćuczynienia kwotę 3.000 złotych.

W pozostałym zakresie Sąd Okręgowy oddalił powództwo jako wygórowane i nieudowodnione, gdyż powód nie zdołał wykazać prawdziwości twierdzeń, co do niedostatecznego wyposażenia celi, niewłaściwych warunków sanitarnych oraz żywienia, braku zajęć kulturalno-oświatowych, czy sportowych, czy wreszcie braku dostatecznej opieki medycznej, czy wręcz błędów w diagnostyce, czy leczeniu powoda. Szczególnie,

że – wbrew twierdzeniom powoda - w okresie odbywania kary nie nastąpiło u niego pogorszenie stanu zdrowia na gruncie onkologicznym.

(uzasadnienie k. 270 - 298)

Pozwany Skarb Państwa – Zakład Karny nr (...)w Ł. zaskarżył powyższy wyrok apelacją w części uwzględniającej wytoczone powództwo, tj. w zakresie punktu 1 i 3, zarzucając naruszenie zarówno prawa:

I. procesowego, tj. art. 233§ 1 kpc, poprzez dokonanie błędnej oceny zebranego w sprawie materiału dowodowego, sprowadzającej się do stwierdzenia naruszenia dóbr osobistych powoda;

II. jak i prawa materialnego, tj. art. 23 § 1 kc w zw. z art. 448 kc, poprzez przyjęcie, że w realiach rozpoznawanej sprawy istniały przesłanki do zasądzenia na rzecz powoda tytułem zadośćuczynienia kwoty 3.000 złotych.

W konkluzji apelujący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku w zakresie punktów 1 i 3 i oddalenie powództwa w całości oraz zasądzenie od strony powodowej na rzecz Skarbu Państwa - Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa kosztów zastępstwa procesowego

w postępowaniu przed Sądem I instancji według norm przepisanych, a także o zasądzenie od strony powodowej na rzecz Skarbu Państwa - Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym według norm przepisanych. Ewentualnie apelujący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku w zaskarżonym zakresie i przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania.

(apelacja k. 305 - 311)

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja jest w zasadniczej części bezzasadna.

Podniesione w zgłoszonym środku odwoławczym zarzuty obraży prawa procesowego, jak i materialnego są chybione, gdyż wbrew argumentacji aplującego w obecnym stanie prawnym, mając również na względzie ugruntowane stanowisko Sądu Najwyższego (wyrok SN z 17 marca 2010r., II CSK 486/09, opubl. w Lex 599534 i uchwała SN z 18 października 2011r., III CZP 25/11, opubl. w OSNC 2012/2/15) oraz Trybunału Konstytucyjnego

w przedmiocie przeludnienia cel jako źródła odpowiedzialności odszkodowawczej Skarbu Państwa z tytułu ochrony dóbr osobistych osadzonych należy podnieść, że nadmierne zagęszczenie więźniów w celi może samo w sobie być kwalifikowane jako traktowanie niehumanitarne, naruszające dobra osobiste poszkodowanego, nawet jeśli nie jest dodatkowo powiązane z kumulacją innych jeszcze niedogodności (kiedy mogłoby być traktowane nawet jako tortura). Tym bardziej, że jak wynika z treści obszernych, przytoczonego już przez Sąd

I instancji fragmentów uzasadnienia wyroku Trybunału Konstytucyjnego, wydanego na gruncie badania zgodności z Konstytucją art. 248 § 1 kkw (wyrok TK z 26.05.2008r., SK 25/07), przewidziana w prawie polskim minimalna norma powierzchniowa na osobę i tak jest już jedną z najniższych w Europie. Tymczasem zapewnienie godnych – nie urągających godności ludzkiej – warunków obywania kary pozbawienia wolności jest jednym z wymogów nowożytnego państwa prawa, zagwarantowanym zarówno w Międzynarodowym Pakcie Praw Obywatelskich i Politycznych z dnia 19 grudnia 1966r. (art. 10 ust. 1) oraz Europejskiej Konwencji Praw Człowieka i Podstawowych Wolności z dnia 4 grudnia 1950r. (art. 3), jak i Konstytucji RP (art. 40, art. 41 i art. 47).

Wobec powyższego podniesione przez pozwanego zarzuty wadliwości oceny zebranego w sprawie materiału dowodowego, sprowadzającej się w istocie do rzekomo bezpodstawnego stwierdzenia bezprawnego charakteru działania funkcjonariuszy publicznych wskazanej jednostki organizacyjnej pozwanego Skarbu Państwa oraz w efekcie naruszenia dobra osobistego powoda w postaci godności i prawa do godnego – godziwego (humanitarnego) traktowania nawet w warunkach izolacji są nieuzasadnione i stanowią jedynie wyraz dezaprobaty pozwanego wobec

niekorzystnego – z punktu widzenia jego interesów - rozstrzygnięcia. Tym bardziej, że zasądzona przez Sąd I instancji tytułem zadośćuczynienia na rzecz powoda kwota 3.000 złotych jest z jednej strony adekwatna do realnego poziomu naruszenia wskazanego dobra osobistego (krzywydy) powoda, zaś z drugiej strony jest relatywnie niewielka, wręcz symboliczna, z punktu widzenia interesów Skarbu Państwa. W tym miejscu należy wszakże podnieść, że na rozmiar przyznanego zadośćuczynienia znaczący wpływ miał półotwarty charakter systemu odbywania kary przez powoda, dzięki któremu w ciągu dnia, mogąc się poruszać po oddziale, powód mógł w istotnym stopniu niewelować ewentualne niedogoności wynikające z przeludnienia w celi. Dodatkowo powód mógł również korzystać z wszelkich form edukacji i rozrywki w postaci zajęć kulturalno-oświatowych, czy sportowych. Ponadto powód przebywał w warunkach przeludnienia przez relatywnie krótki okres czasu, pod kontrolą i nadzorem Sądu penitencjarnego, a administracja wskazanego Zakładu Karnego podejmowała wszelkie dostępne środki w celu łagodzenia ewentualnych, negatywnych następstw zagęszczenia osadzonych, które to zjawisko w ówczesnym okresie było powszechną bolączką systemu detencji w Polsce.

Odnosząc się natomiast do oceny zarzutów oraz żądania zmiany rozstrzygnięcia w zakresie kosztów porocesu, Sąd Apelacyjny stwierdził, że Sąd I instancji istotnie zbyt pochopnie zwolnił powoda całkowicie od obowiązku zwrotu kosztów procesu stronie przeciwnej na podstawie art. 102 kpc, nie uwzględniając, że wytoczone powództwo było rażąco wygórowane – oceniając prima facie choćby przez pryzmat okresu, w jakim powód faktycznie przebywał w warunkach przeludnienia – a ponadto w dużej mierze oparte było na nieprawdziwych okolicznościach, gdyż wbrew sformułowanym zarzutom powód miał zapewnioną systematyczną, prawidłową opieką medyczną, diagnostykę oraz profilaktykę specjalistyczną. W trakcie pobytu powoda we wskazanej placówce penitencjarnej nie doszło u niego do pogorszenia stanu zdrowia na gruncie onkologicznym. W związku z zakończonym przed laty procesem chemioterapii nowotworu węzłów chłonnych powód wymaga jedynie raz w roku konsultacji kontrolnych. Nadto w toku postępowania dowodowego nie znalazły potwierdzenia liczne twierdzenia powoda w zakresie nieprawidłowości warunków sanitarnych oraz wyposażenia cel. Mając powyższe na uwadze, a jednocześnie również trudną sytuację życiową i materialną powoda, który nie posiada majątku i dochodów, jest w umiarkowanym stopniu niepełnosprawny i ma na utrzymaniu pełnoletnią, uczącą się córkę - względem której ciąży na nim obowiązek alimentacyjny w wymiarze po 200 złotych miesięcznie, na podstawie art. 386 § 1 kpc, Sąd Apelacyjny zmienił zaskarżony wyrok jedynie w zakresie punktu 3 w ten sposób, że zasądził od powoda na rzecz Skarbu Państwa - Prokuratorii Generalnej Skarbu Państwa kwotę 1.000 złotych tytułem zwrotu części kosztów zastępstwa procesowego i na podstawie art. 385 kpc oddalił apelację w pozostałej części jako bezzadana.

W przedmiocie kosztów procesu, na podstawie § 2 ust. 1 – 3 i § 10 ust. 1 pkt 25 oraz § 12 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenie przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz. U. Nr 163, poz. 1349 ze zm.), Sąd Apelacyjny zasądził od strony pozwanej na rzecz strony powodowej kwotę 147,60 złotych, tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym.